

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Kuntatuottavuuden ja tuloksellisuuden käsitteet

Versio 6.7.2012

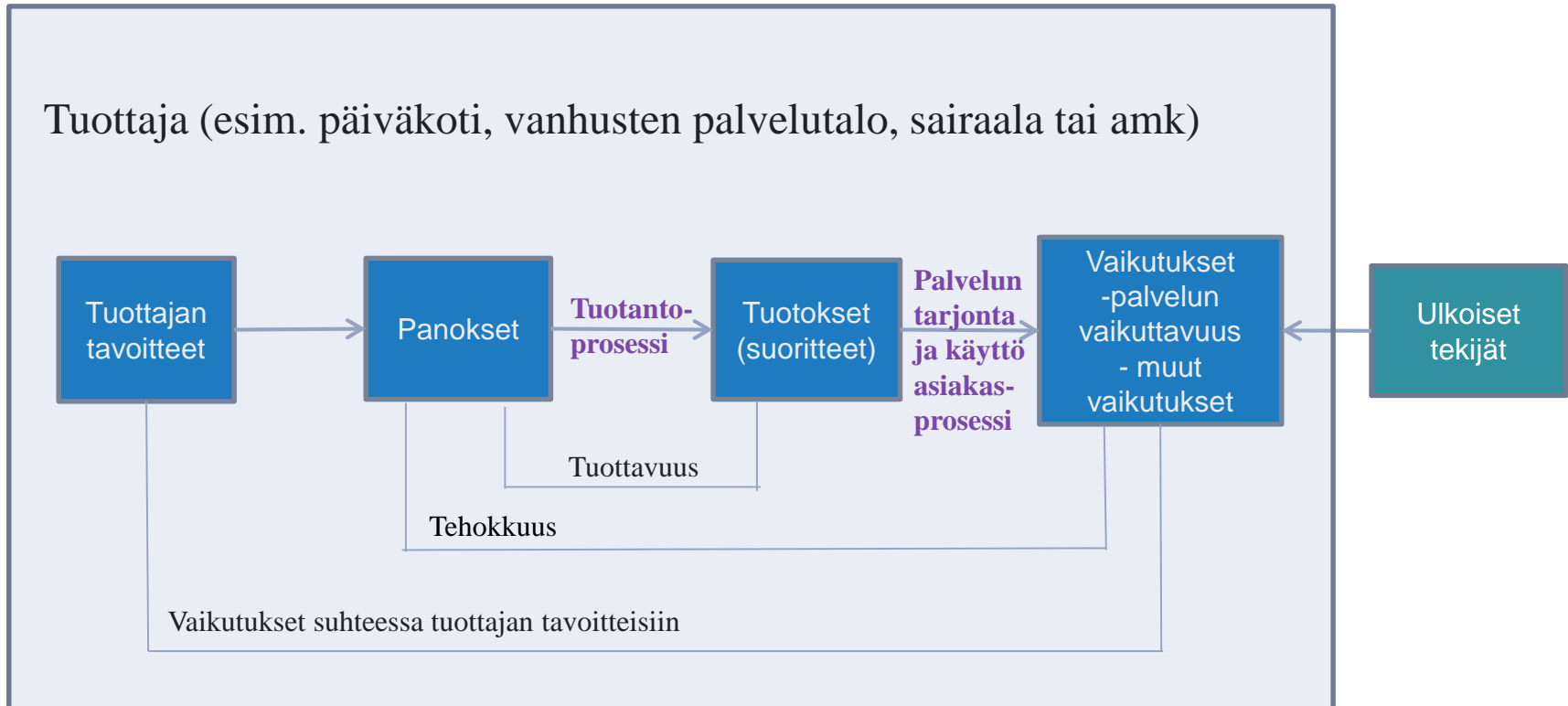
Johdantoa kuntatuottavuuden ja tuloksellisuuden käsitteisiin

- Käsitelmäärittelyssä tavoitteena selkeys, johdonmukaisuus ja käytettävyys, ei tyhjentyvyys (määritellään erityisesti ne käsitteet, joita on tarkoitus käyttää)
- Yläkäsitteeksi on valittu tuloksellisuus
- Tavoitteena pyrkiä käsitteiden osalta mahdollisimman pitkälle yhdenmukaisuuteen valtion tuottavuus- ja tuloksellisuusajattelun kanssa
- Kuntatuottavuutta ja tuloksellisuutta voidaan tarkastella
 - Valtakunnan tasolta
 - Kuntatasolta (kunnan johto/”tilaaja”)
 - Tuottajatasolta (voi olla kunnan oma tuotanto tai ostopalvelu)Kutakin tasoa tulee tarkastella erikseen tuottavuuden ja tuloksellisuuden mittareita kehitettäessä
- Käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien kuvaamisella halutaan kiinnittää huomiota myös prosesseihin, jotka vaikuttavat tuloksellisuuteen ja tuottavuuteen

TULOKSELLISUUS

(tuottaja, yksinkertaistettu malli)

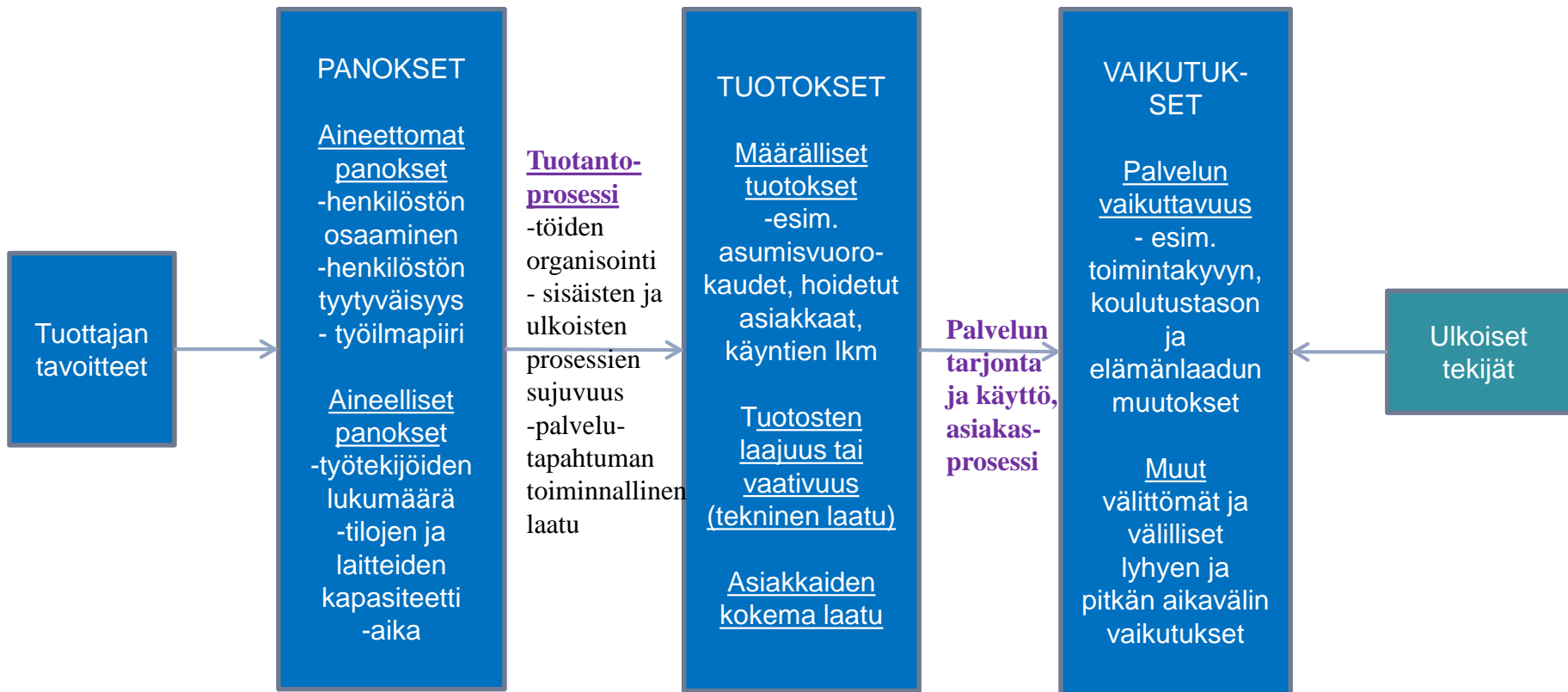

PANOKSET, TUOTANTOPROSESSI, TUOTOKSET JA VAIKUTUKSET

-sisällön avaaminen ja esimerkit (lähteenä mm. Jääskeläinen, 2010)

-panosten, prosessin, tuotosten ja vaikutusten laadun tarkastelu

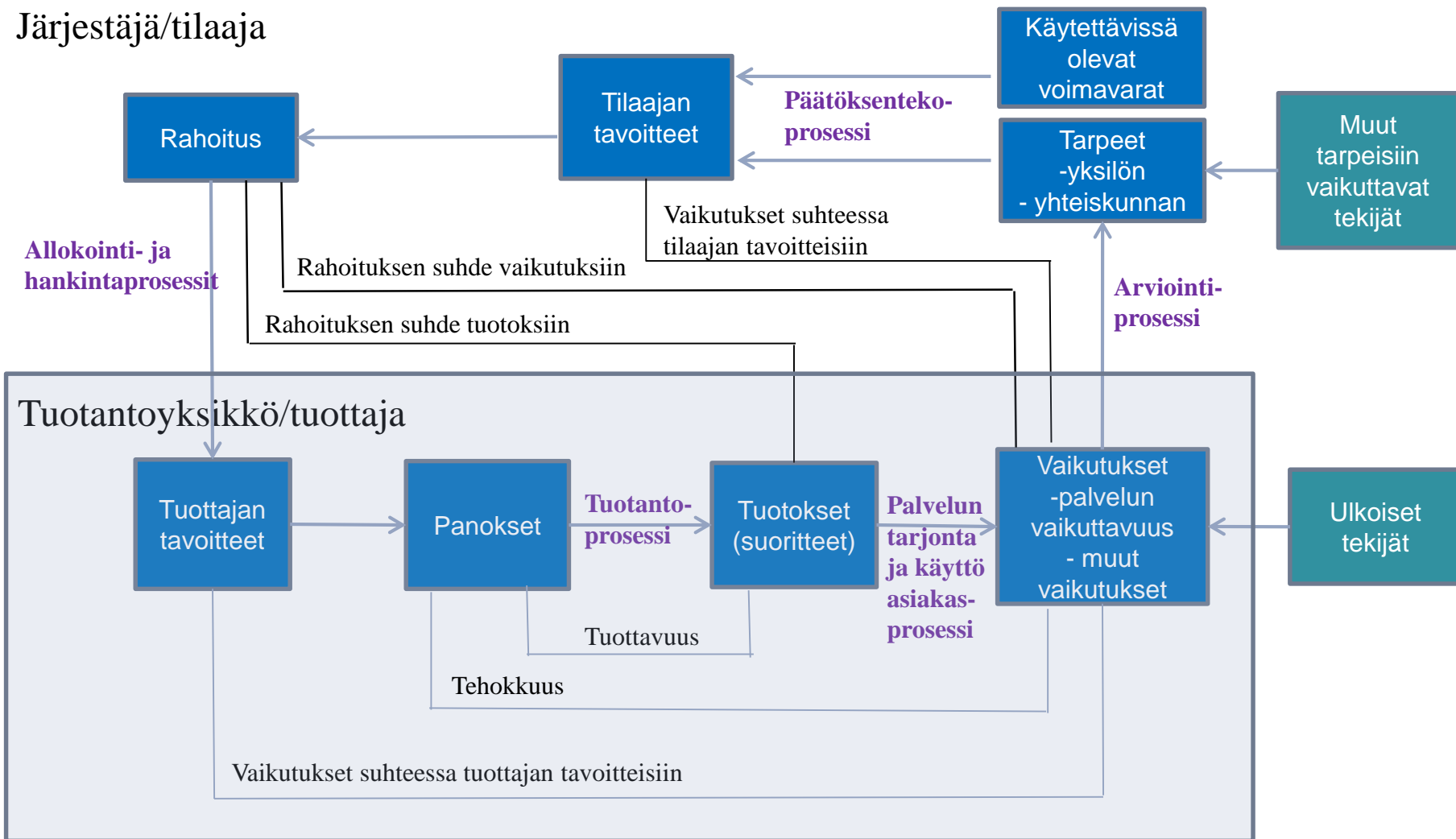

TULOKSELLISUUS

(Palvelujärjestelmä, yksinkertaistettu malli)

Järjestäjä/tilaaja

Arvioivia käsitteitä

- **Tuloksellisuus:** kokonaistavoitteiden saavuttamista ilmaiseva yläkäsite, joka sisältää tuottavuuden ja vaikuttavuuden sekä panosten, tuotantoprosessin ja tuotosten osalta myös laadun, ml. työelämän laatu
- **Tuottavuus:** tuotosten ja panosten suhde (panokset voidaan ilmaista joko tuotannontekijöinä tai kustannuksina)
 - kustannuksina ilmaistusta tuotosten ja panosten suhteesta käytetään myös termiä taloudellisuus, jota kuvataan yleensä yksikkökustannuksina (suorite- tai tuotekustannus)
- **Vaikuttavuus:** aikaansaatu muutos tavoitteeksi asetetussa asiassa (esim. hoidon vaikutus potilaan terveydentilaan)
 - muutosta voidaan kuvata asiassa tapahtuvana muutoksena sinänsä tai muutoksena suhteessa asetettuihin tavoitteisiin
- **Tehokkuus:** vaikuttavuus suhteessa panoksiin
 - tehokkuutta käytetään yhä yleisemmin tarkoittamaan myös yksikön tuottavuutta verrattuna tuottavimpaan yksikköön (tehokkuusrintama-ajattelu)

Tuloksellisuuden edistämistä kuvaavia käsitteitä

Edellä kuvattujen käsitteiden lisäksi tarvitaan käsitteitä, joilla tuodaan esiin mm. organisaation tuottavan toiminnan edellytyksiä, toiminnan toteutumista henkilöstön kannalta sekä tuotosten sisältöä, laatua ja vaikuttavuutta.

- **Laatu:** voidaan tarkastella panosten, tuotantoprosessin, tuotoksen tai tarjonnan laatua (esim. panosten laatu => osaaminen, tuotantoprosessin laatu => työhyvinvointi, tuotoksen laatu => saavutettavuus, asiakastyytyväisyys)
- **Aikaansaannoskyky** (*käytetään valtion vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelmassa*): kuvaa organisaation, työyhteisön ja henkilöstön kykyä aikaansaada tuloksellisuutta (osaaminen, innovatiivisuus, työyhteisön toimivuus, työmotivaatio, työkyky...)
- **Palvelukyky** (*käytetään valtion vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelmassa*): palvelukyky kuvaa asiakaspalvelun toimivuudelle ja laadulle asetettujen tavoitteiden toteutumisen astetta
- **Kestävyys:** pitkän aikavälin vaikutukset suhteessa tarpeisiin
- Tuloksellisuuteen rinnastettavissa olevia yläkäsitteitä ovat myös:
 - *Kestävä tuottavuus:* Tuottavuuden, innovaatioiden ja työelämän laadun muodostama kokonaisuus, jossa työelämän laatu on tuottavuutta lisäävien innovaatioiden syntymisen mahdollistaja ja näin tuottavuuden edellytys. Kestävä tuottavuus lisää tehokkuutta aiheuttamatta negatiivisia ulkoisvaikutuksia (esim. työelämän laatuun tai ympäristöön).
 - *Hyvinvointituottavuus:* hyvinvointivaikuttavuuden huomioon ottava tuottavuus

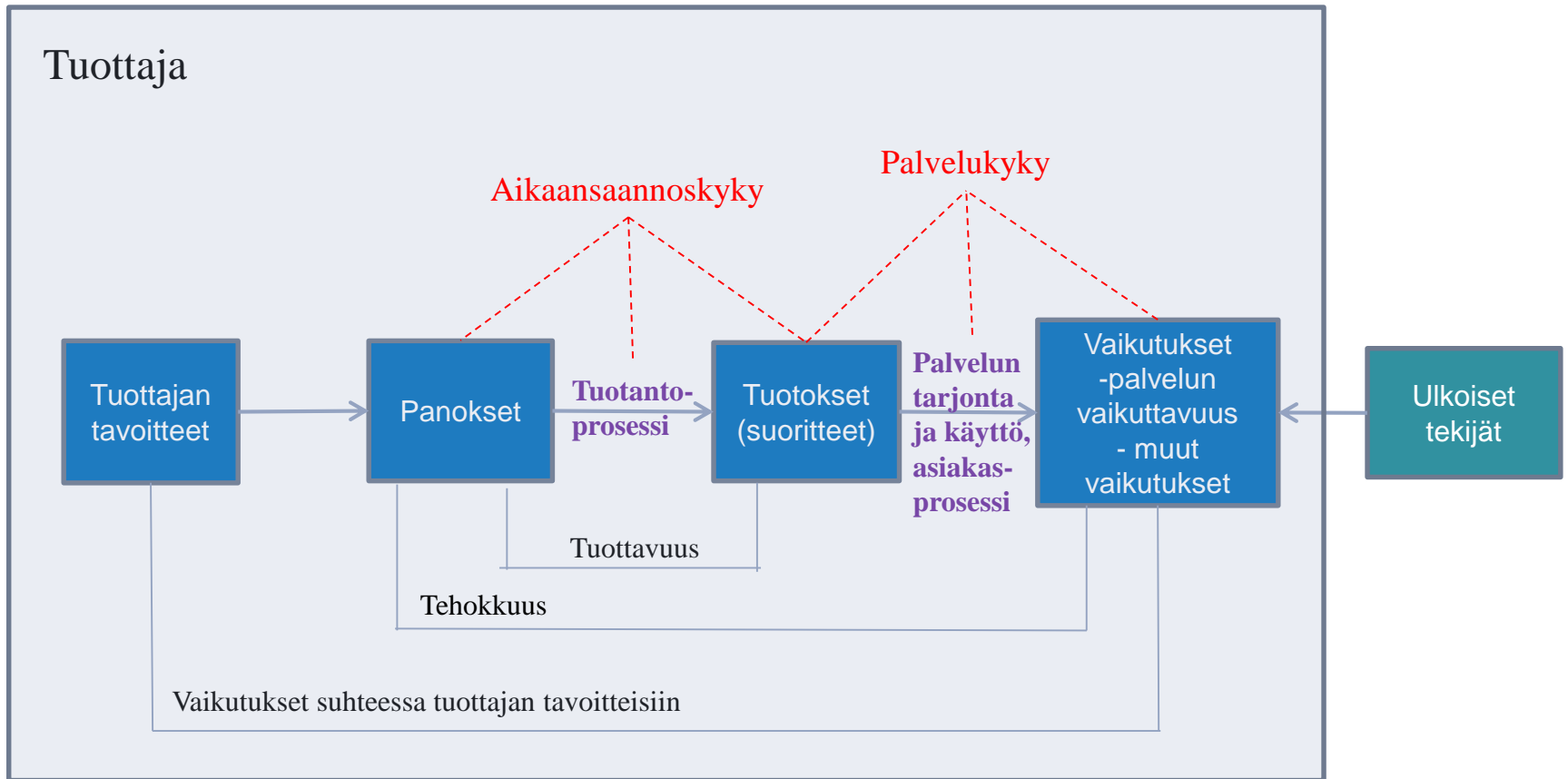

Aikaansaannoskyky ja palvelukyky

- Aikaansaannoskyvyn ulottuvuuksia
 - osaamisen kehittämisedellytykset, uudistuminen, innovaatiokyky
 - motivaatio ja työn imu
 - johtaminen ja työyhteisön vuorovaikutus
- Palvelukyvyn ulottuvuuksia
 - palvelujen saatavuus ja riittävyys
 - palvelujen oikea kohdentuminen
 - ratkaisujen tai toimenpiteiden oikeellisuus
 - palvelujen laadun osa-alueet
 - hallinnollinen taakka

AIKAANSAANNOSKYKY JA PALVELUKYKY OSANA TULOSELLISUUTTA

Jatkovalmistelussa huomioitavaa

- Mittareiden kehittämisessä tulee huomioida erilaiset tarpeet
 - Valtakunnan taso
 - Kuntataso (järjestämisvelvollisuuden toteutuminen)
 - Tuottajataso (tiedot sekä oman toiminnan arviointiin että tilaajan tarpeisiin)
- Tuottavuuden ja tuloksellisuuden kannalta keskeisiä prosesseja ovat ainakin
 - arviointiprosessit
 - päätöksentekoprosessit
 - allokonti- ja hankintaprosessit
 - palvelujen tuotantoprosessit
 - palvelujen tarjontaprosessit, asiakasprosessit